

STUDENT - 27 OKTOBER 2016

Engels onderwijs op z'n Twents

tekst: Rob Ramaker

- Onderwijs
- Achtergrond

Wageningen University & Research wil vanaf 2018 beginnen met Engelstalige bacheloropleidingen. Universiteit Twente experimenteert hier al sinds 2010 mee. Resource nam een kijkje in Enschede en vroeg naar de voors en tegens van zo'n taalswitch.

Een monotone zoem klinkt door het lokaal. Voorzichtig draait docent Mathieu aan de knoppen tot het bekerglas begint te trillen. De luidspreker produceert geluid op exact 450 hertz. Zo'n zestig eerstejaarsstudenten, goeddeels jongens, kijken muissstil toe. Sommigen maken snapchatfilmpjes. *'Now everybody cover your ears.'* Mathieu draait het volume omhoog. Het bekerglas begint te trillen, steeds heviger, om uiteindelijk in scherven uiteen te barsten. De studenten applaudisseren.

Oscillaties, daar gaat het vandaag over in dit vak voor deze eerstejaars Electrical engineering aan de Universiteit Twente (UT). Het college is, zoals de hele bacheloropleiding, in het Engels. In 2012 veranderde het aloude Elektrotechniek de voertaal. En het is niet de enige opleiding; vanaf september 2017 zijn nog slechts vier van de twintig bacheloropleidingen aan de UT in het Nederlands.

De Twentse universiteit loopt hiermee ver voor op Wageningen University & Research, waar op één na alle bacheloropleidingen nog grotendeels Nederlandstalig zijn. Begin september presenteerde de raad van bestuur een plan om hier verandering in te brengen. Vanaf 2018 moet er zes Engelstalige bacheloropleidingen bij komen (zie kader). Omdat UT net als WUR een kleinschalige, gespecialiseerde universiteit is buiten de Randstad, is *Resource* benieuwd of Wageningen iets kan leren van de Twentse koploper.

Differentiaalvergelijkingen

Terwijl de glasscherven bijeen worden geveegd, gaan de eerstejaars zelf aan de slag. Vandaag betekent dat het afleiden van differentiaalvergelijkingen. Onderling wordt druk overlegd, pennen krassen op ruitjespapier en iemand leest haastig op Wikipedia wat Newtons tweede wet ook weer inhield. Tussen de Nederlanders in de zaal zitten Chinezen, Roemenen, Spanjaarden, Indiërs en nog veel meer nationaliteiten. Veel van hen kozen bewust voor een Engelstalige opleiding. 'Engels is de wetenschapstaal', zegt Patrick Weske

uit Duitsland. 'Het leek me niet nuttig eerst in het Duits te studeren en daarna alles in het Engels te moeten leren.'

Veel internationale studenten komen simpelweg omdat ze het best mogelijke onderwijs willen. De Albanese student Silvi Bundo hoopt dat een studie in Nederland haar toekomstperspectief verbetert. Ze bekeek ook de studiemogelijkheden in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk, maar vond dat te ver weg. 'Bovendien zijn de collegegelden daar veel hoger.'

Wanneer de studenten hun vergelijking hebben afgeleid, geeft universitair

docent Loes Segerink uitleg over de volgende opdracht. Segerink voelt zich volkomen op haar gemak in het Engels en schiet losjes vragen de zaal in. Ook mag een 'vrijwilliger' zijn oplossing op het bord schrijven.

International classroom

De bedoeling is dat de studenten bij het 'nieuwe' Electrical engineering niet alleen leren over elektrotechniek, maar ook profiteren van de mix aan nationaliteiten die op de Engelstalige opleiding afkomt. Segerink: 'Ze krijgen

nu meer te maken met cultuurverschillen.' Daardoor leren ze andere vaardigheden die later op de arbeidsmarkt van pas komen.

Maar een echte *international classroom* ontstaat niet vanzelf. Docenten moeten er bijvoorbeeld op letten dat in iedere projectgroep meerdere internationale studenten zitten. Ook volgen de studenten sinds dit jaar een vak over *intercultural sensitivity*. Dat is geen overbodige luxe, want iedereen krijgt volgens Segerink te maken met alledaagse wrijving die bij cultuurverschillen horen. Zo kunnen buitenlandse studenten schrikken van de Nederlandse directheid. Ook verschilt het gewicht dat aan studeren wordt toegekend. Segerink merkt dat Aziatische studenten zichzelf meer prestatiedruk opleggen. Ze maken veel meer uren en raken soms verlamd door de angst fouten te maken. 'Voor sommige is het echt een eer hier te studeren. Nederlandse studenten die het een eer vinden om Electrical engineering te studeren, heb je toch wat minder.'

Global citizens

De UT ziet de *international classroom* als hét pluspunt van Engelstalig bacheloronderwijs. In de jongste internationaliseringsstrategie stelt de universiteit *global citizens* te willen

opleiden. Dat zijn afgestudeerden geschikt voor de internationale arbeidsmarkt, die niet alleen in Nederland een machine kunnen bouwen, maar ook met een divers team in het buitenland. Wanneer je over de Enschedese campus wandelt – bekend als decor van de bestseller *Bonita Avenue* van Peter Buwalda – zie je die ambitie om je heen. Een Indonesische vrouw met hoofddoek fietst voorbij, voor de Starbucks wordt Chinees gepraat en op de rokersplek klinkt een geanimeerde discussie in het Italiaans.

Dit is de WUR natuurlijk niet vreemd. Masteropleidingen trekken in Wageningen al veel buitenlandse studenten, waardoor de campus minstens zo internationaal is als die in Twente. Maar Engelstalige bacheloropleidingen kunnen dit nog versterken en moeten bovendien een *international classroom* bieden aan bachelorstudenten. Dat staat in het Wageningse *Adviesrapport internationale bachelors* dat een commissie onder leiding van Harry Bitter, hoogleraar Biobased chemistry and technology, afgelopen zomer aanbood aan de raad van bestuur. Het is

echter de vraag of dat voor alle opleidingen reëel is, waarschuwt voorzitter Herbert Wormeester van de Twentse Universiteitsraad.

Herbert Wormeester,
voorzitter Twentse
Universiteitsraad

Kanttekeningen

'Voordat bachelors overschakelen op Engels, moeten ze zich afvragen of ze wel een *international community* aan studenten hebben', zegt Wormeester. Hij werkt op de zesde verdieping van het Horstcomplex. Vanaf zijn werkplek heb je een schitterend uitzicht over de groene rand van de campus. 'Je moet eigenlijk 25 procent niet-Nederlandstalige studenten hebben', zegt Wormeester. Anders krijg je een praktijk waarbij niet in elk projectgroepje internationals zitten of bij colleges alleen maar Nederlanders aanwezig zijn. 'Dat kan heel snel gaan wringen. En dan gaat alles zo weer in het Nederlands.'

De Twentse medezeggenschap heeft altijd kanttekeningen geplaatst bij de omschakeling naar Engels, vertelt Wormeester. 'We hebben afgesproken

dat de vraag voor overgang vanuit de bacheloropleiding zelf moet komen. Engelstaligheid moet niet worden afgedwongen door ons college van bestuur.' Sommige opleidingen kunnen volgens Wormeester überhaupt niet overschakelen op Engels. Zo moet Technische geneeskunde Nederlandstalig blijven. De afgestudeerden krijgen een Nederlandse BIG-registratie (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg), moeten in Nederland aan de slag kunnen en Nederlands kunnen spreken met patiënten.

In Wageningen leeft ook het besef dat niet elke bachelor zich leent voor overschakeling op het Engels. De opleidingen Agrotechnologie en Landschapsarchitectuur en ruimtelijke planning hebben bijvoorbeeld al aangegeven dat ze geen interesse hebben, omdat hun studieonderwerp en casuïstiek te Nederlands zijn.

Groei

Wormeester, die behalve voorzitter van de medezeggenschap ook opleidingsdirecteur is, is overigens zeer te spreken over de effecten van de taalswitch bij 'zijn' bachelor Advanced technology. 'De reden voor mijn opleiding om over te schakelen was heel simpel: een kwaliteitspush.' Advanced technology trok scholieren met een steeds lager eindcijfer voor wis- en natuurkunde. Zij worstelden met het niveau van de studie, waardoor er veel langstudeerders en late uitvallers waren, zegt Wormeester. Na de

omschakeling naar het Engels trok de studie automatisch een ander type student aan. Het gemiddelde eindcijfer voor wis- en natuurkunde steeg met één punt en het studiesucces steeg mee. 'We hebben nog evenveel studenten uit Nederland, maar een ander segment.' Verder nam het totaal aantal studenten toe door de toestroom van internationale studenten.

Het is lastig te zeggen of een taalverandering automatisch altijd leidt tot meer studenten. In Twente verschilt het beeld per studie. De tendens is echter richting groei, en dat is een teer punt in Wageningen. Extra groei van de studentenaantallen door de invoering van Engelstalige bachelors wordt – zacht gezegd – niet door iedereen toegejuicht. WUR groeide de afgelopen tien jaar al flink, wat zorgt voor druk op het personeel, de financiering en de faciliteiten. Dit collegejaar wordt voor het eerst geëxperimenteerd met avondcolleges, iets wat leidde tot studentenprotest. In het rapport van de commissie-Bitter over Engelstalige bachelors staat dan ook dat groei geen doel is en dat 'excessive growth' een zorg is van veel opleidingsdirecteuren. Verder staat in het rapport dat studies die een numerus fixus hebben of hebben aangevraagd – Voeding en gezondheid, Biotechnologie en Moleculaire levenswetenschappen – niet op het Engels willen overschakelen.

Talent

Een Indiase student komt het kantoor van Wormeester binnen om een krabbel te halen. De opleidingsdirecteur reageert enthousiast en spoort hem aan: 'Vertel maar waarom je een visum nodig

hebt.' De jongen blijkt binnenkort naar Australië te gaan, waar hij op een congres mag vertellen over de accelerometer – een apparaat dat versnelling meet – die hij heeft gebouwd met studiegenoten. De student uit India was de beste student van zijn jaar, vertelt Wormeester nadat de jongen is vertrokken. 'De afgelopen vier jaar was dat altijd een buitenlandse student.' Het demonstreert volgens Wormeester dat de Engelstalige bacheloropleidingen buitenlands talent naar Enschede trekken.

Ook denkt Wormeester dat buitenlandse studenten die al voor hun bachelor naar Nederland komen, gemakkelijker integreren dan masterstudenten. Weliswaar komen ze binnen met verschillende culturen en kennis- en taalniveaus, maar de studenten zijn allemaal relatief onbeschreven bladen; ze zoeken allemaal nog naar vrienden en ontdekken samen hoe de universiteit werkt. Bij Advanced technology lukt de integratie vrij goed, zegt Wormeester. Hij wijst naar de poster van studievereniging Astatine die in zijn kantoor hangt. 'Dit jaar hebben ze voor het eerst een bestuurslid van buiten Europa.' Ook is de vereniging zelf Engelstalig geworden en probeert die internationale en Nederlandse studenten actief te mengen.

Vwo-Engels

Voor de eerstejaars Electrical engineering loopt het college

ondertussen op zijn einde. De helft van de studenten vertrekt, terwijl de rest nog een laatste opgave maakt. De Nederlandse studenten in deze groep redden zich uitstekend met hun vwo-Engels, vertelt Segerink ondertussen. De zorg hierover die sommigen vooraf hadden, bleek onterecht. 'Maar', nuanceert de docent, gebarend naar het bord vol wiskundige formules en het gebroken beker glas, 'hoe Engels is dit?' Bij opleidingen die niet leunen op *lingua franca* wiskunde, gaat meer

nuance verloren, denkt ze. 'Neem psychologie of literatuurwetenschap. Daar gaat het erom je heel precies uit te drukken.' Binnen de UT heeft ze hierover gediscussieerd met collega's en ze denkt dat het een risico is waar ook Wageningen over moet nadenken. 'Want ook al heb je jaren in het buitenland gewoond, je kunt je toch het beste uitdrukken in je moedertaal.'

Engelstalige bachelors in Wageningen

De raad van bestuur van Wageningen University & Research wil dat zes Wageningse bacheloropleidingen met ingang van het academisch jaar 2018-2019 overgaan op het Engels. Het gaat om Biologie, Bos & natuurbeheer, Bodem, water, atmosfeer, Internationaal land & waterbeheer, Milieuwetenschappen en Levensmiddelentechnologie. Als het plan doorgaat – de WUR-council moet het nog goedkeuren – zijn vanaf dat moment zeven van de negentien Wageningse bachelors Engelstalig. De opleiding Tourism is nu al Engelstalig.

Meer dan Engels

De internationaliseringvisie van de Universiteit Twente (UT) gaat verder dan de invoering van Engels in het bacheloronderwijs. Zo is het de bedoeling dat de Engelstalige bachelors ook internationale bachelors worden, wat betekent dat het internationale aspect terugkomt in het curriculum. Verder is een aandeel van 25 procent internationale studenten per leerjaar vereist. Dit is nodig om de gewenste *international classroom* te creëren, waarin studenten leren omgaan met cultuurverschillen. De bachelorstudenten worden ook gestimuleerd om buitenlandervaring op te doen. Daarnaast hoopt de instelling meer internationaal onderzoekers aan te trekken en te zorgen dat Nederlands personeel vaker op internationale uitwisseling gaat. Ten slotte wordt Engels ook meer en meer buiten de collegezaal gebruikt als voertaal.

Praktische uitdagingen

Vijf jaar geleden stapte de bachelor Elektrotechniek aan de Universiteit Twente (UT) over op het Engels. Een van de praktische uitdagingen daarbij was het opzetten van een goede toelatingsprocedure. Deze selectie is nodig om te zorgen dat studenten binnenkomen met voldoende beheersing van het Engels, genoeg voorkennis en de juiste verwachting van hun studietijd. Daarnaast moest al het schriftelijke materiaal worden vertaald. Studietoeken waren weliswaar al Engelstalig, maar studietoeken, reglementen, notulen en promotiemateriaal nog niet. Docenten stonden voor de taak om al hun collegemateriaal om te zetten in het Engels. Vooral voor ervaren docenten die al veel materiaal hadden, bleek dit een flinke klus. Een voordeel was dat internationaal personeel ook kon worden ingezet voor bacheloronderwijs en -theses.

Re:ageer

Reactie

Naam*

Geef de oplossing van deze som in cijfers: negen + zeven = *